

УДК 373.5.016:811.111'243'272:004.8

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2026-115-5>

ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТРАНСЛІНГВАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА ЛЮДИНООРІЄНТОВАНОГО ШІ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ

Коляда Еліна Калениківна,
кандидат філологічних наук, професор,
завідувач кафедри практики англійської мови

Волинський національний університет імені Лесі Українки
elina.koliada@vnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5437-1320

Шелудченко Світлана Богданівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови

Волинський національний університет імені Лесі Українки
sheludchenko@vnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5998-1531

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній розробці диференційованої системи вправ для навчання іноземної (англійської) мови здобувачів базової середньої освіти (рівні А2–В1+), побудованої на засадах синергії лінгводидактичного потенціалу транслінгвального підходу та можливостей генеративного ШІ (на прикладі чат-бота Google Gemini). **Методи.** Для досягнення поставленої мети застосовано комплекс взаємопов'язаних наукових методів: аналіз, синтез і систематизацію педагогічної та лінгводидактичної літератури з проблем персоналізації навчання, транслінгвізму й застосування ШІ в освіті; метод цифрового промптування та генеративної адаптації автентичного вихідного тексту рівня В1+ (про феномен FOMO) до рівнів А2, В1; а також метод конструювання під час розробки етапних завдань і двомовних дебатів. **Результати.** Обґрунтовано доцільність застосування транслінгвального підходу для подолання мовної тривожності та зняття афективного фільтра в здобувачів освіти. Визначено методичну роль ШІ як гнучкого фасилітатора, що дає змогу автоматизувати процес диференціації та скаффолдингу освітнього контенту. Розроблено багаторівневу систему навчальних завдань, яка забезпечує послідовну градацію когнітивної складності: на рівні А2 – подолання мовного бар'єра, елементарна ідентифікація та естетико-емоційна адаптація; на рівні В1 – ситуативний і концептуальний аналіз із доббором фразеологічних еквівалентів; на рівні В1+ – лінгвокультурологічний аналіз метафор, сленгу та маніпулятивного дискурсу. **Висновки.** Доведено, що поєднання генеративного ШІ та педагогічного транслінгвізму створює безстресове освітнє середовище, у якому рідна мова є не перешкодою, а пізнавальним ресурсом. Запропонований підхід трансформує роль вчителя у роль ментора та дозволяє ефективно формувати міжкультурну комунікативну компетентність у здобувачів освіти незалежно від їхнього рівня володіння іноземною мовою. Перспективи подальших досліджень полягають в емпіричній апробації розробленої методики у базовій середній освіті.

Ключові слова: транслінгвальний підхід, людиноорієнтований ШІ, навчання іноземної мови, базова середня освіта, персоналізація навчання, мовна тривожність.

LINGUODIDACTIC POTENTIAL OF THE TRANSLINGUAL APPROACH AND HUMAN-CENTERED AI IN TEACHING ENGLISH IN BASIC SECONDARY EDUCATION

Koliada Elina Kalenykivna,
Candidate of Philological Sciences, Professor,
Head of the Conversational English Department
Lesya Ukrainka Volyn National University
elina.koliada@vnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5437-1320

Sheludchenko Svitlana Bohdanivna,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Conversational English Department
Lesya Ukrainka Volyn National University
sheludchenko@vnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5998-1531

Purpose. The aim of this article is to provide a theoretical rationale for and practical development of a differentiated system of exercises for teaching a foreign language (English) to basic secondary education students (levels A2–B1+), built on the synergy of the linguodidactic potential of the translanguing approach and the capabilities of generative AI (exemplified by the Google Gemini chatbot). **Methods.** To achieve this aim, a set of interrelated scientific methods was applied: analysis, synthesis, and systematization of pedagogical and linguodidactic literature on personalized learning, translanguing, and AI applications in education; digital prompting and generative adaptation of an authentic B1+ stimulus text (on the FOMO phenomenon) for A2 and B1 proficiency levels; and the construction method in designing staged tasks. **Results.** The expediency of applying the translanguing approach to overcome language anxiety and lower the affective filter in learners was substantiated. The methodological role of AI as a flexible facilitator enabling automation of content differentiation and pedagogical scaffolding was determined. A multi-level system of learning tasks was developed, ensuring a sequential gradation of cognitive complexity: at the A2 level – overcoming the language barrier, basic identification, and aesthetic-emotional adaptation; at the B1 level – situational and conceptual analysis with the selection of phraseological equivalents; at the B1+ level – linguoculturological analysis of metaphors, slang, and manipulative discourse. **Conclusions.** It was demonstrated that combining generative AI and pedagogical translanguing creates a stress-free educational environment in which the native language serves not as an obstacle, but as a cognitive resource. The proposed approach transforms the teacher's role into that of a mentor and enables the effective formation of intercultural communicative competence in learners regardless of their foreign language proficiency levels. Prospects for further research lie in the empirical testing of the developed methodology in basic secondary education.

Keywords: *translanguing approach, human-centered AI, foreign language teaching, basic secondary education, personalization of learning, language anxiety.*

Вступ. Сучасний етап розвитку мовної освіти характеризується стрімкою цифровою трансформацією та зміною освітньої парадигми – від стандартних підходів до навчання, заснованих на універсальних методиках викладання, до персоналізованого навчання із застосуванням ШІ, що дає змогу створювати умови для ефективного розвитку кожного здобувача освіти, враховуючи його індивідуальні потреби (Семигіна, Карагодіна, 2025: 340; Швардак, Попович, 2025: 153). ШІ відкриває безпрецедентні можливості для індивідуалізації освітніх траєкторій, враховуючи когнітивні стилі, мотиваційну структуру, темп опрацювання інформації та попередній освітній досвід кожного здобувача освіти (Галицька-Дідух та ін., 2025: 2). ШІ виконує функцію ефективного помічника, а не заміни фахівця, тоді як людина залишається ключовим суб'єктом ухвалення рішень і несе повну етичну відповідальність (Berestok,

2025: 20). Для досягнення оптимальних результатів важливо збалансовано поєднувати традиційні педагогічні принципи з інноваційними інструментами на основі ШІ. За умови відповідального використання ШІ стає каталізатором розбудови більш інклюзивної, гнучкої та ефективної системи навчання англійської мови (Anisenko, Ryzhenko, 2025: 19).

Вагомим аргументом на користь впровадження ШІ є формування безстресового освітнього середовища, що знижує рівень тривожності у здобувачів освіти. Спілкування з чат-ботами позбавляє страху припуститися помилки чи страху оцінювання, що заохочує здобувачів освіти до активнішого та тривалішого іншомовного говоріння й суттєво прискорює розвиток репродуктивних лексико-граматичних і слуховимовних навичок (Вишневська, Мурмила, 2025: 34).

У наш час особливої ваги набуває транслінгвальний підхід, який розглядається як

складна мовна практика багатомовних осіб і спільнот, а також як педагогічний підхід, що використовує ці складні практики (Garcia, Wei, 2014: 20). Транслінгвізм або перемикування кодів є явищем, яке трапляється не лише в умовах, коли мовці щодня використовують кілька мов, а й під час занять з іноземної мови, де воно може виникати, якщо вчитель і здобувачі освіти мають спільну рідну мову. Комунікативний метод не повністю виключає рідну мову; її можна використовувати, але вибірково, для полегшення процесу вивчення іноземної мови (Song, Andrews, 2008: 35). Поєднання потенціалу генеративного ШІ для адаптації контенту та лінгводидактичних можливостей транслінгвального підходу створює нову якість вивчення іноземної мови, де гнучкість навчання поєднується з глибинними когнітивними процесами переробки інформації.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в потребі обґрунтувати синергію генеративного ШІ та транслінгвального підходу для подолання мовної тривожності, забезпечення гнучкого педагогічного скаффолдингу та побудови диференційованої системи вправ для різнорівневих груп (A2–B1+), яка перетворює навчання іноземної мови для здобувачів базової середньої освіти з механічного засвоєння норм на процес розвитку критичного мислення та міжкультурного аналізу.

Теоретичне обґрунтування проблеми. З метою виявлення впливу перемикування коду на освітній процес під час вивчення іноземної мови звернемося до досвіду зарубіжних колег. Перемикування кодів – це термін, що позначає використання двох різних мов у межах одного епізоду розмови (Halmari, 2004: 115). Це як вкраплення окремих слів з іншої мови в речення, так і зміна мови між більшими сегментами висловлювання (Bullock, Toribio, 2009: 2). Педагогічний транслінгвізм передбачає свідоме створення вчителем навчальних ситуацій, у яких сприйняття (вхідна інформація) та відтворення (вихідна інформація) здійснюються різними мовами, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу здобувачами освіти з огляду на його інтенсивне когнітивне опрацювання.

Інструменти генеративного ШІ дозволяють автоматизувати створення різнорівневих завдань та адаптувати автентичні тексти до можливостей здобувачів освіти, що унеможливорює когнітивне перевантаження та підтримує мотивацію (Вальченко, 2025: 31; Гулівата, Ніколіна, 2025: 58). Роль педагога в сучасному освітньому середовищі зазнає суттєвої трансформації під впливом ШІ: вчитель трансформувався з «мудреця на сцені» до провідника, поєднуючи ролі фасилітатора, тьютора і ментора (Кібенко та ін., 2023: 105; Приходько, 2025: 113).

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній розробці системи вправ

для навчання англійської мови здобувачів базової середньої освіти (рівні A2–B1+), що базується на поєднанні потенціалу генеративного ШІ (на прикладі чат-бота Google Gemini) і лінгводидактичних можливостей транслінгвального підходу.

2. Методологія та методи. Для досягнення поставленої мети використано низку взаємопов'язаних наукових методів: аналіз, синтез і систематизацію педагогічної та лінгводидактичної літератури задля з'ясування теоретичних засад персоналізації навчання і сутності транслінгвального підходу; метод цифрового промптування та адаптації контенту із застосуванням інструментів генеративного ШІ (чат-бота Google Gemini) для модифікації автентичного вихідного тексту рівня B1+ до рівнів A2, B1; метод конструювання при розробці експериментальної диференційованої системи вправ.

3. Результати та дискусії. Реалізація транслінгвального підходу за допомогою інструментів ШІ дозволяє оптимізувати засвоєння навчального матеріалу завдяки врахуванню когнітивного та соціокультурного досвіду здобувачів освіти. Персоналізація навчання в цьому контексті виступає як адаптивний процес, спрямований на задоволення індивідуальних освітніх потреб здобувача, у якому останній стає активним суб'єктом. Розглянемо детальніше підходи до диференційованого навчання та практичні приклади їх реалізації.

Міжмовно-міжкультурний синтез.

У межах цього підходу здобувач освіти отримує персоналізовану підтримку у вигляді підказок слів і роз'яснень граматичних явищ рідною мовою (Rohach, 2025: 301), що дозволяє йому впевненіше висловлюватися іноземною мовою. Використання ШІ для адаптації текстів різного рівня складності дає змогу реалізувати цей підхід на якісно новому рівні. Під час навчання здобувач освіти сприймає (читає чи слухає) текст однією мовою, а аналізує, синтезує та формулює висловлювання іншою.

Аналіз культурних/мовних еквівалентів на засадах культурологічного підходу. В основі навчання – діалог культур. Здобувачі освіти знайомляться зі звичаями, традиціями, нормами, цінностями, передовими досягненнями науки і техніки народу, мова якого вивчається. Навчання іноземної мови на засадах культурологічного підходу передбачає застосування країнознавчих і лінгвокраїнознавчих компонентів (Басай, 2016: 21). Такий підхід розширює свій потенціал завдяки здатності ШІ здійснювати порівняльний аналіз великих масивів даних, що допомагає здобувачам освіти ідентифікувати відповідності між іноземною та рідною мовами на концептуальному рівні. Сприйняття та засвоєння іноземної мови відбуваються крізь призму рідної мови та її

культурного контексту. Здобувачі освіти не просто шукають відповідники слів, а здійснюють міжкультурну та міжмовну інтерпретацію, аналізують концептуальні відмінності й культурні нюанси та реструктурують емоційний контекст засобами рідної мови.

Двомовна дискусія/дебати на засадах інтерактивного підходу. У процесі мовленнєвої діяльності здобувачі освіти послугуються інтерактивними методами і технологіями, такими як робота в парах, малих групах, дискусійне обговорення проблемних питань, рольові та ділові ігри для виконання комунікативних завдань. Використання методу дискусії та дебатів дає змогу здобувачам освіти навчитися висловлювати й аргументувати свої думки. Цей підхід уможливорює застосування транслінгвальних практик, коли здобувачі освіти використовують як іноземну, так і рідну мову. Наприклад, на етапі групової роботи здобувачі освіти можуть послугуватися рідною мовою для узгодження ролей, які вони виконуватимуть (Cook, 2001: 418), оперативного генерування ідей, висловлення критичних думок, тоді як презентація фінальних тез чи аргументів здійснюється іноземною мовою.

Мультилінгвальний підхід до створення гібридного продукту. Він ґрунтується на інтеграції мовних і міжкультурних знань та використовується під час освітньої діяльності, підсумковим результатом якої є створення здобувачами освіти творчого продукту. Такий підхід зміщує фокус із вивчення мови як самоцілі на її застосування як інструменту пізнання та комунікації (у межах підходів CLIL та STEAM). При цьому ШІ допомагає структурувати ідеї, пропонувати альтернативні варіанти формулювань і генерувати зображення.

Людиноорієнтований ШІ уможливорює персоналізацію та диференціацію навчання. Він є не лише інструментом генерації контенту, а й методичним фасилітатором, який враховує рівень мовної компетентності здобувача освіти, його когнітивну готовність і соціокультурний досвід. Людиноорієнтований (або людиноцентрований) ШІ (англ. Human-Centered AI) – це підхід до використання генеративного штучного інтелекту, за якого технології розглядаються як інструмент підтримки людини, а не як її заміна. Він базується на етичних принципах (безпека, прозорість, недискримінація, академічна доброчесність) і передбачає відповідальне ставлення та розвиток критичного мислення користувачів (Гуржій, Пригодій, 2026: 149).

Диференціація навчання передбачає різну глибину аналітичних операцій, яких вимагають від здобувача освіти. При цьому ШІ забезпечує зняття мовної тривожності, створюючи безбар'єрне середовище, а перемикання коду сприймається не як недолік, а як додатковий ресурс, за допомогою якого виражається

широкий спектр соціопрагматичних і дискурсивних значень (One speaker, 1995: 9). Для укладання експериментальної системи вправ на засадах транслінгвального підходу, що реалізується передусім через адаптацію автентичного вихідного тексту, авторки використали чат-бот Gemini від компанії Google. У результаті було адаптовано текст про феномен FOMO (Fear of Missing Out, 2016) рівня B1+ до текстів рівнів B1 та A2. Порівняльний аналіз розроблених рівневих систем вправ демонструє чітку логіку нарощування когнітивної складності – від елементарного зіставлення відмінностей на рівні A2 до культурологічної адаптації на рівні B1+.

На рівні A2 система вправ спрямована на подолання мовного бар'єру та встановлення безпосередніх семантичних зв'язків між поняттями. Когнітивні операції обмежуються ідентифікацією, порівнянням і естетико-емоційною адаптацією. Наприклад, у вправі на зіставлення фраз здобувачі освіти аналізують вислів «*My life is boring*» і обирають не сухий переклад «*Моє життя нудне*», а стилістично маркований еквівалент «*Моє життя сіре*». Виконуючи завдання з культурної адаптації речення «*You look at social media and see photos of your friends. They are having fun, but you are at home*», здобувачі освіти порівнюють буквальний переклад із розмовним еквівалентом: «*Гортаєш стрічку в соцмережах і бачиш, як друзі тусуються, а ти сидиш удома*». Це дозволяє здобувачам освіти усвідомити важливість передачі живого змісту з усіма нюансами і відтінками, а не сліпого копіювання структури речення іноземною мовою.

На рівні B1 відбувається перехід від ситуативного співвіднесення до концептуального аналізу. Завдання орієнтовані на розкриття емоційних станів і соціокультурних стереотипів поведінки. Здобувачі освіти опрацьовують складнішу лексику, добираючи розмовні та фразеологічні відповідники. Так, аналізуючи фрагмент про гарвардських студентів, які вагалися з остаточним вибором і не наважувалися навіть забронювати столик у ресторані, боячись пропустити щось цікавіше («*They could not make simple plans, like booking a table at a restaurant*»), здобувачі освіти залучають український фразеологізм «*сидіти на двох стільцях*». Крім того, на цьому рівні здобувачі освіти повинні вміти пояснити такі феномени, як FOMO (*fear of missing out*), JOMO (*joy of missing out*), FOJI (*fear of joining in*), рідною мовою, без використання англіцизмів, що вимагає від них уміння перекодувати англomовні соціокультурні поняття та гнучкості мовного мислення.

На рівні B1+ система завдань характеризується більшим когнітивним навантаженням. Здобувачі освіти аналізують не просто окремі слова чи фрази, а метафоричні вирази, фразеологічні звороти та сленгові аббревіатури

в обох мовах. Наприклад, для фразеологічного виразу *from/since time immemorial* здобувачі освіти добирають українські еквіваленти «з давніх-давен», «з діда-прадіда» або «відколи світ світом». Для вислову «*to compare your life to other people's highlights*» вони знаходять український відповідник: «у сусіда трава зеленіша». На цьому рівні здобувачі освіти аналізують причини запозичення в український молодіжний лексикон аббревіатур FOMO, JOMO, FOJI та пропонують власні варіанти їхнього перекладу.

Таким чином, розроблена система завдань забезпечує безперервність і послідовність освітнього процесу. ШІ пропонує для здобувачів освіти різних рівнів відповідний рівень підтримки: від елементарного вибору варіантів на рівні A2 до стилістичного і культурологічного аналізу на рівні B1+. Транслінгвальний підхід при цьому дозволяє кожному здобувачу освіти, незалежно від рівня володіння ним іноземною мовою, демонструвати високий рівень критичного мислення, глибину розуміння тексту та сформованість міжкультурної комунікативної компетентності.

Для переходу на рівень мовлення пропонуємо на наступному етапі уроку долучити двомовну дискусію/дебати на засадах інтерактивного підходу, адже ШІ регулює рівень складності не лише тексту, а й дискусійного навантаження, знімаючи афективний бар'єр і мовну тривожність. Порівняльний аналіз завдань для рівнів A2, B1 та B1+ демонструє чітку градацію когнітивних і дискусійних вимог, що висувуються до здобувачів освіти.

На рівні A2 двомовна дискусія має первинний, дихотомічний характер («добре / погано», «вибір А / вибір Б»). Когнітивне навантаження зосереджене на ідентифікації фактів у тексті та висловленні власної емоційної чи ціннісної позиції рідною мовою. Здобувачі освіти не змушені будувати складні граматичні конструкції англійською мовою, що на цьому рівні спричинило б мовний бар'єр, проте вони активно використовують англійські опорні фрази (*buy faster, try new things, enjoy your own life* тощо). Наприклад, у вправі «Вечірка чи вечір вдома?» здобувач освіти опрацьовує англійський текст про FOMO (Fear of Missing Out, 2016) і коментує його українською мовою, інтегруючи англійські цитати у власне висловлювання. Це дозволяє формувати критичне мислення без лінгвістичного перевантаження.

На рівні B1 дебати набувають характеру ситуативного та соціально-поведінкового аналізу. Здобувачі освіти переходять до аналізу причинно-наслідкових зв'язків і рольових ігор. Рецептивна частина вимагає розуміння складніших психологічних сутностей (зв'язок FOMO із самотністю та низькою самооцінкою), а продуктивна частина – здатності до обґрунтування

альтернативних точок зору (наприклад, дебати між прихильниками FOMO та JOMO). Транслінгвальний елемент реалізується через інтеграцію українських лексичних одиниць у структурований англомовний аргумент.

На рівні B1+ для двомовних дебатов пропонуються вихідні тексти, що містять складну лексику та статистичні дані. Здобувачі освіти аналізують етичні, соціологічні та економічні аспекти певного феномену. Наприклад, у вправі «Маркетингова етика чи експлуатація вашого FOMO?» школярі здійснюють аналіз маркетингових стратегій ритейлу (*limited time sales, low stock notifications*), вибудовуючи аргументацію українською мовою із використанням цитат із тексту. Когнітивний фокус переноситься на аналіз маніпулятивності дискурсу, оцінку достовірності наведених даних і формування власної позиції як громадянина та споживача. Таким чином, розроблена система вправ демонструє, як за допомогою транслінгвального підходу можна залучити здобувачів освіти з будь-яким рівнем володіння іноземною мовою до інтелектуальної дискусії, забезпечуючи глибинне засвоєння матеріалу та розвиток критичного мислення.

Висновки. У статті теоретично обґрунтовано та практично продемонстровано ефективність синергії генеративного ШІ (зокрема чат-бота Google Gemini) і транслінгвального підходу в навчанні іноземної мови (на прикладі англійської). Використання ШІ як інструменту персоналізації та педагогічного скаффолдингу дозволяє адаптувати автентичний текстовий контент рівня B1+ до рівнів A2–B1, суттєво знижуючи мовну тривожність здобувачів базової середньої освіти. Розроблена диференційована система вправ забезпечує поступове зростання когнітивного навантаження: від подолання мовного бар'єра на рівні A2 до пошуку еквівалентів на рівні B1, а також лінгвокультурологічного аналізу й розвитку критичного мислення на рівні B1+. Запропонований формат створює безстресове освітнє середовище, трансформуює роль вчителя у фасилітатора та дозволяє ефективно формувати міжкультурну комунікативну компетентність здобувачів освіти незалежно від рівня їхнього володіння мовою. *Перспективи подальших розвідок* полягають у практичній апробації запропонованої системи вправ в освітньому процесі.

ЛІТЕРАТУРА:

- Басай Н. П. Реалізація культурологічного підходу через діалог культур у змісті навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. 2 (39). С. 21–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuiped_2016_2_6
- Вальченко І. В. Використання ШІ у навчальному процесі. Pro et contra. *Штучний інтелект: сталий*

розвиток освіти, науки, індустрії : зб. тез доп. Між-нар. наук.-практ. конф., Харків, 11–12 груд. 2025 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т модернізації змісту освіти, Florida State University (USA). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. С. 31–32. URL: https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

3. Вишневецька Г. Б., Мурмила М. В. Віртуальний співрозмовник: використання ІІІ для тренування усного мовлення англійською. *Штучний інтелект: сталий розвиток освіти, науки, індустрії : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11–12 груд. 2025 р.* / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т модернізації змісту освіти, Florida State University (USA). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. С. 32–35. URL: https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

4. Галицька-Дідух Т. В., Коршевичук Т. В., Михалюк А. М. Застосування штучного інтелекту для персоналізації освітніх траєкторій здобувачів середньої освіти в Україні. *Академічні візії*. 2025. Вип. 44. С. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15635322>

5. Гуліва І. О., Ніколіна І. І. Генеративний штучний інтелект в освіті: можливості, виклики та перспективи інтеграції. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2025. Вип. 78. С. 56–65. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2025-78-56-65>

6. Гуржій А., Пригодій М. Міжнародні та вітчизняні підходи до впровадження генеративного штучного інтелекту у SMART-комплекс професійної освіти. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2026: реформи в умовах непрогнозованих впливів: зб. мат. X Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 27 травня 2026 р.)*. Київ, Дрогобич, 2026. С. 147–153. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749798/>

7. Кібенко Л. М., Брюховецька І. В., Ступак О. П. Роль викладача в сучасному освітньому середовищі: фасилітатор, тьютор, ментор. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 91. С. 105–109. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.19>

8. Приходько А. М. Від транслятора знань до архітектора досвіду: еволюція ролі викладача в епоху генеративного ІІІ. *Штучний інтелект: сталий розвиток освіти, науки, індустрії : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11–12 груд. 2025 р.* / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т модернізації змісту освіти, Florida State University (USA). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. С. 113–114. URL: https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

9. Семигіна Т., Карагодіна О. Штучний інтелект як виклик та ресурс для освіти у сфері соціальної роботи: огляд міжнародного досвіду. *Соціальна робота і соціальна освіта*. 2025. № 2 (15). С. 336–352. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(15\).2025.344788](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(15).2025.344788)

10. Швардак М. В., Попович О. М. Персоналізоване навчання з використанням штучного інтелекту. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2025. № 1 (14). С. 139–156. DOI: <https://doi.org/10.32755/sjeducation.2025.01.139>

11. Anisenko O., Ryzhenko M. The use of artificial intelligence in teaching English in higher education institutions. *Штучний інтелект: сталий розвиток освіти, науки, індустрії : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11–12 груд. 2025 р.* / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т модернізації змісту освіти, Florida State University (USA). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. Р. 17–19. URL: https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

12. Berestok O. Influence of artificial intelligence on the efficiency of the educational process in HEI. *Штучний інтелект: сталий розвиток освіти, науки, індустрії : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11–12 груд. 2025 р.* / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т модернізації змісту освіти, Florida State University (USA). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. Р. 19–20. URL: https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

13. Bullock B. E., Toribio A. J. Themes in the study of code-switching. *The Cambridge handbook of linguistic code-switching* / ed. by B. E. Bullock, A. J. Toribio. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511576331.002>

14. Cook V. Using the first language in the classroom. *Canadian Modern Language Review*. 2001. Vol. 57, No 3. P. 402–423.

15. Fear of Missing Out (FOMO) – B1+ English Reading Test. *Test-English*. 2016. URL: <https://test-english.com/reading/b1-b2/fear-of-missing-out-fomo-reading-test/> (дата звернення: 03.08.2026).

16. García O., Wei L. Translanguaging: Language, Bilingualism and Education. London: Palgrave Macmillan, 2014. 165 p.

17. Halmari H. Codeswitching patterns and developing discourse competence in L2. *Studying speaking to inform second language learning* / ed. by D. Boxer, A. D. Cohen. Clevedon : Multilingual Matters, 2004. P. 115–146.

18. One speaker, two languages: cross-disciplinary perspectives on code-switching / ed. by L. Milroy, P. Muysken. Cambridge : Cambridge University Press, 1995. 365 p.

19. Rohach L., Shovak O., Petiy N., Shtefaniuk N. Code-switching in the English language classroom. *Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. праць / голов. ред. М. П. Фабіан. Ужгород : Видавничий*

дім «Гельветика», 2025. Вип. 2 (28). С. 293–304. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2025.28.293-304>

20. Song Y., Andrews S. The L1 in L2 Learning: Teachers' Beliefs and Practices. Munich : Lincom Europa, 2008. iv, 227 p.

REFERENCES:

1. Basai, N. P. (2016). Realizatsiia kulturologichnoho pidkhotu cherez dialoh kultur u zmisti navchalnoho posibnyka elektyvnoho kursu «Nimetskкомovni krainy» [Implementation of the culturological approach through the dialogue of cultures in the content of the elective course textbook «German-speaking countries»]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: «Pedahohika. Sotsialna robota»*, (2(39)), 21–26. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2016_2_6 [in Ukrainian].

2. Valchenko, I. V. (2025). Vykorystannia ShI u navchalnomu protsesi. Pro et contra [Use of AI in the educational process]. In *Shtuchnyi intelekt: stalnyi rozvytok osvity, nauky, industrii: zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 11–12 hrud. 2025 r. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova, Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Instytut modernizatsii zmistu osvity, Florida State University (USA) (pp. 31–32). Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D._%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf [in Ukrainian].*

3. Vyshnevskaya, H. B., & Murmyla, M. V. (2025). Virtualnyi spivrozmovnyk: vykorystannia ShI dlia trenuvannia usnogo movlennia anhliiskoiu [Virtual interlocutor: using AI for training oral English speech]. In *Shtuchnyi intelekt: stalnyi rozvytok osvity, nauky, industrii: zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 11–12 hrud. 2025 r. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova, Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Instytut modernizatsii zmistu osvity, Florida State University (USA) (pp. 32–35). Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D._%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf [in Ukrainian].*

4. Halytska-Didukh, T. V., Korshevniuk, T. V., & Mykhaliuk, A. M. (2025). Zastosuvannia shtuchnoho intelektu dlia personalizatsii osvityukh trajektorii zdobuvachiv serednoi osvity v Ukraini [Application of artificial intelligence for personalization of educational trajectories of secondary education students in Ukraine]. *Akademichni vizii*, 44, 1–13. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15635322> [in Ukrainian].

5. Hulivata, I. O., & Nikolina, I. I. (2025). Henaratyvnyi shtuchnyi intelekt v osviti: mozhlyvosti, vyklyky ta perspektyvy intehtatsii [Generative artificial intelligence in education: opportunities, challenges, and prospects of integration]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidgotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 78, 56–65. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2025-78-56-65> [in Ukrainian].

6. Hurzhiy, A., & Pryhodi, M. (2026). Mizhnarodni ta vitchyznyani pidkhoty do vprovadzhennia generatyvnoho

shtuchnoho intelektu u SMART-kompleksy profesiynoi osvity [International and domestic approaches to the implementation of generative artificial intelligence in SMART complexes for vocational education]. In *Pedahohichna komparatyvistyka i mizhnarodna osvita – 2026: reformy v umovakh neprohnnozovanykh vplyviv: zb. mat. X Mizhnar. nauk. konf., Kyiv, 27 trav. 2026 r. (pp. 147–153). Kyiv, Drohobych: TzOV «Trek LTD».* <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749798/> [in Ukrainian].

7. Kibenko, L. M., Briukhovetska, I. V., & Stupak, O. P. (2023). Rol vykladacha v suchasnomu osvitnomu seredovyschi: fasilitator, tiutor, mentor [The role of the teacher in the modern educational environment: facilitator, tutor, mentor]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 91, 105–109. <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.19> [in Ukrainian].

8. Prykhodko, A. M. (2025). Vid translatora znan do arkhitektora dosvidu: evoliutsiia roli vykladacha v epokhu henaratyvnoho ShI [From knowledge transmitter to experience architect: evolution of the teacher's role in the era of generative AI]. In *Shtuchnyi intelekt: stalnyi rozvytok osvity, nauky, industrii: zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 11–12 hrud. 2025 r. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova, Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Instytut modernizatsii zmistu osvity, Florida State University (USA) (pp. 113–114). Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D._%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf [in Ukrainian].*

9. Semyhina, T., & Karahodina, O. (2025). Shtuchnyi intelekt yak vyklyk ta resurs dlia osvity u sferi sotsialnoi roboty: ohliad mizhnarodnoho dosvidu [Artificial intelligence as a challenge and resource for education in the field of social work: an overview of international experience]. *Sotsialna robota i sotsialna osvita*, 2(15), 336–352. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(15\).2025.344788](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(15).2025.344788) [in Ukrainian].

10. Shvardak, M. V., & Popovych, O. M. (2025). Personalizovane navchannia z vykorystanniam shtuchnoho intelektu [Personalized learning using artificial intelligence]. *Naukovyi visnyk Sivershchyny. Seriya: Osvita. Sotsialni ta povedinkovi nauky*, 1(14), 139–156. <https://doi.org/10.32755/sjeducation.2025.01.139> [in Ukrainian].

11. Anisenko, O., & Ryzhenko, M. (2025). The use of artificial intelligence in teaching English in higher education institutions. In *Shtuchnyi intelekt: stalnyi rozvytok osvity, nauky, industrii: zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 11–12 hrud. 2025 r. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova, Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Instytut modernizatsii zmistu osvity, Florida State University (USA) (pp. 17–19). Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D._%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf*

12. Berestok, O. (2025). Influence of artificial intelligence on the efficiency of the educational process in HEI. In *Shtuchnyi intelekt: stalnyi rozvytok osvity, nauky, industrii: zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv,*

11–12 hrud. 2025 r. / Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova, Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Instytut modernizatsii zmistu osvity, Florida State University (USA) (pp. 19–20). Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. https://eprints.kname.edu.ua/74153/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%A2%D0%95%D0%97_%D0%A8%D0%A2%D0%A3%D0%A7%D0%9D_%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B.%2C29_12_2025.pdf

13. Bullock, B. E., & Toribio, A. J. (2009). Themes in the study of code-switching. In B. E. Bullock & A. J. Toribio (Eds.), *The Cambridge handbook of linguistic code-switching* (pp. 1–17). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511576331.002>

14. Cook, V. (2001). Using the first language in the classroom. *Canadian Modern Language Review*, 57(3), 402–423.

15. Test-English. (2016). *Fear of missing out (FOMO) – B1+ English reading test*. Retrieved July 25, 2026, from <https://test-english.com/reading/b1-b2/fear-of-missing-out-fomo-reading-test/>

16. García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. London, UK: Palgrave Macmillan.

17. Halmari, H. (2004). Codeswitching patterns and developing discourse competence in L2. In D. Boxer & A. D. Cohen (Eds.), *Studying speaking to inform second language learning* (pp. 115–146). Clevedon, UK: Multilingual Matters.

18. Milroy, L., & Muysken, P. (Eds.). (1995). *One speaker, two languages: Cross-disciplinary perspectives on code-switching*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

19. Rohach, L., Shovak, O., Petiy, N., & Shtefaniuk, N. (2025). Code-switching in the English language classroom. *Suchasnidoslidzhenniazinozemnoifilolohii*, 2(28), 293–304. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2025.28.293-304>

20. Song, Y., & Andrews, S. (2008). *The L1 in L2 learning: Teachers' beliefs and practices*. Munich, Germany: Lincom Europa.

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 03.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.10.2026